

КОГНІТИВНІ СФЕРИ ІКОНОТРОПІЗМУ**Г. М. Васильків**

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57;
e-mail: halyna.vasykiv@pnu.edu.ua*

Мета. У статті досліджено когнітивні сфери іконотропізму, робиться спроба конкретизування та увиразнення змісту цієї категорії у контексті студій, що присвячені між науковим інтерпретаціям явищ художнього пізнання та конструювання сенсів. **Предметом** аналізу є його етимологія та змістова вагомість, категоріальна доцільність, інтеграція в літературознавчу терміносистему, його ознаки в літературі постмодернізму. У статті застосовано семантико-когнітивний аналіз іконотропізму, осмислюється взаємозалежність та синтез усвідомлення психічних та біологічних процесів людського організму, його креативний пізнавальний потенціал. Останнім часом зростає інтерес до вивчення окремих літературознавчих явищ у фокусі когнітивістики. «Когнітивне літературознавство», яке виникло наприкінці ХХ століття, все більш виразно виявляє свій потенціал для розгерметизації багатьох літературознавчих проблем, зокрема й щодо осмислення функціонування іконотропічності. **Методологічну базу** статті становлять праці дослідників літератури Еллен Спольські, Ростона Мюррея та нейроантрополога Терренса Дікона, які стверджують про доцільність дослідження літератури, явищ художньої творчості крізь призму когнітивних процесів особистості, природу іконотропізму безпосередньо поєднують із еволюцією людини та її природньою жагою до тлумачення зображень.

Як результат, визначено декілька потрактувань «іконотропізму»; простежено його розвиток в діахронічному аспекті; окреслено когнітивні сфери іконотропізму; доведено, що саме цей термін доволі влучно позначає творчі механізми та акційну природу народження сенсів – візуальну інтерпретацію його змістів, особливість сприйняття читачем художнього твору, та й, зрештою, жагу людей до мистецтва (в цьому полягає **практична цінність і новизна** даного дослідження). Аналізуючи поетику постмодернізму в контексті іконотропії, охарактеризовано особливість таких іконічних концептів як «лабіринт», «ризома», «фрактал».

Ключові слова: іконотропізм, іконічність, репрезентація, візуалізація, когнітивістика.

Дослідження іконотропічних властивостей людського пізнання стає актуальною темою і для літературознавчих студій. Ця тема має багато додаткових контекстуальних зосереджень, розглядається з активним застосуванням ресурсів багатьох наукових галузей. Його культурно-біологічну вагомість влучно виокремила дослідниця Е.Спольські: ««Іконотропізм» передбачає майже непереборний магнетизм, який повертає людей до картин, як соняшник повертається до сонця», що вказує на зв'язок іконотропії із природою людських психореакцій [15]. З цієї дефініції випливає інтенція осягнення іконотропізму крізь призму когнітивістики. Адже саме когнітивні процеси відповідають за обробку інформації, зокрема й візуальної, яку людина отримує з навколишнього світу. Як зауважує Т. Бовсунівська, «у контексті загальнометодологічної кризи літературознавства зростає цікавість до методологічної бази інших дисциплін, зокрема й до когнітивістики» [2, с. 180].

Для виявлення безпосередньої ролі поняття «іконотропізм» в літературознавстві звернемося до міркувань сучасних літературознавців: «іконічно-конверсійні зосередження у художньому тексті проявляються як взаємодоповнювальна єдність, що увиразнює авторські вподобання щодо певних візуальних знаків та їх вербальних відтворень – коментувань у руслі найвідповіднішого діалектичного контексту... Насамперед візуально-вербальні транспозиції редукують схеми, що функціонують як смислокоординаційні внутрішньотекстові механізми, зближують авторську та читацьку позиції, визначають сенсову тотожність через іконічно-конвенційну релевантність» [11, с. 188]. Тому, щоб повноцінно осягнути семантичні сфери художнього тексту, ми мусимо зважати, зокрема, й на його іконотропну семантику, іконотропію системи образів, авторські та можливі читацькі «іконоуявлення».

Для осягнення та більш чіткого трактування «іконотропізму», насамперед варто звернутись до його етимології. «Іконотропія» в сучасному розумінні є новим терміном, що походить, за однією із версій, з грецької мови і буквально означає «перевертання зображення». Таку версію виникнення цього терміну ґрунтовно описано у книзі «Iconotropy and Cult Images from the Ancient to Modern World», де зазначено, що першим цю концепцію розвинув дослідник міфології Роберт Грейвз (1895-1985). Він визначав «іконотропію» як «інтерпретацію міфу в спосіб, що суперечить його первинному значенню». На його думку це пов'язано із хвилею імміграції в давньогрецькій історії. Таким чином чужинці інтерпретували місцеві міфи задля узгодження їх із власними віруваннями і сприйняттям світу [13].

Попри те, що сьогодні іконотропія не трактується безпосередньо як процес апропріації та трансформації вже існуючих культурних образів, все ж залишаються прибічники концепції Грейвза. Так, починаючи з 70-х років ХХ століття культурний антрополог Леопольд Креченбахер ви-

значав іконотропію як перехід релігійної іконографії від одного способу духовної організації до іншого, у своїх дослідженнях він переосмислював релігійні образи, початкове значення яких було втрачено, забуто або цілеспрямовано знищено [13]. А сучасний науковець, професор історії Вільям Хамблін, досліджуючи факсиміле «Книги Авраама», зазначив наявність у ній «іконотропії давньоєгипетських символів», тобто їх інтерпретацію та трансформацію у нову культуру [19].

Поряд з цим існують й інші трактування виникнення «іконотропізму». Якщо розглядати цей термін морфологічно, то перш за все варто зосередитись на дефініціях таких визначень, як «іконічні знаки», «іконографія», «троп», які широко використовуються у літературознавстві. «**Іконічні знаки**» – це знаки, значення яких повністю визначається тим предметом, якому вони відповідають. «Іконографія» – перелік, опис і систематизація зображень певної особи, сюжету... особливо пов'язаний з релігійною тематикою. «Троп» – слово, вживане у переносному значенні для характеристики будь-якого явища за допомогою вторинних смислових значень, актуалізації його «внутрішньої форми» [7, с. 145].

Щодо морфологічної спорідненості термінів «іконічність» чи «іконографія», які широко використовуються в релігійній площині, та власне «іконотропізму», то варто зазначити, що цей зв'язок не випадковий. Опираючись на дослідження когнітивної психології, Еллен Спольські акцентує, що наші іконічні репрезентації часто стосуються невольовимого стану речей або, інакше кажучи, «некерованого об'єкта чуття». Тобто того, що ми фактично побачити не можемо, або ж чого не існує зовсім. Найвиразніше це проявляється саме в релігії. Віра є скоріше підґрунтям невидимого. Предметом релігійного мистецтва є часто саме ті образи, в об'єктивності яких людина ніколи не може бути впевненою, інакше кажучи це сакральні таємниці. Мистецтвознавці, як підсумовує Еллен Спольські, припускають, що митець передає своє розуміння змісту релігійних образів через іконографічні посилання на тексти, які дійшли до наших часів [15].

На основі цих трактувань більш чітко можемо окреслити значення «іконотропізму» як синтезу візуального і семіотичного у сенсоделювальних процесах. Варто звернутись до сучасних осмислень ще одного терміну, який формується під впливом антропологічної та біологічної контекстуалізації – «тропізм», насамперед до осмислення його професоркою Еллен Спольські. Вона у своїх міждисциплінарних дослідженнях літератури та мистецтва демонструє, що його можна збагатити саме шляхом інтеграції традиційних культурних підходів із підходами, що використовують при дослідженні сучасної біологічної моделі еволюції. Інтерпретуючи у площину мистецтва біологічний термін «тропізм», який первинно означає рух до джерела, що пропонує поживу, Спольські обґрунтовує термін «іконотропізм», щоб вказати на глибокий, еволю-

ційно зумовлений голод до візуального образу, який проявляється як потреба людини створювати, дивитись та інтерпретувати візуальне мистецтво [17, с. 13]. У своїх працях науковиця пропонує досліджувати мистецтва й зокрема літературу, використовуючи метод, заснований на еволюційній біології, метою якого є осмислення симбіозу людського тіла і культури.

Окрім того, що Еллен Спольські описує внутрішньо-етимологічні контексти терміну «іконотропізм», професорка демонструє можливості його практичного використання для осмислення окремих мистецьких артефактів у статті «*Iconotropism, or Representation al Hunger: Raphael and Titian*». Когнітивна пріоритетність людини, на її думку, нагадує соняшник, який рухається так, щоб своїм тілом завжди соматично відчувати куди повертатись до сонця. Схожим чином і людей, на її думку, приваблюють візуальні образи, ніби у них внутрішньо, еволюційно закладене розуміння, що лише вони можуть задовільнити наші естетичні потреби і принести задоволення [15]. Подібно до явища «фототропізму», коли квітка повертається до сонця, чи «гідротропізму» – коріння росте до води, так й «іконотропізм» характеризує задоволення людиною свого біологічного та когнітивного голоду, формуючи іконотропічні матриці з природного потенціалу та пізнавальної активності. Свідомість «перетравлює» емоції та задоволення, формуючи певні алгоритми асоціацій про пов'язані з ними об'єкти та предмети [9, с. 6].

Спробував пояснити цю людську жагу до зображення з когнітивної точки зору ще один науковець, антрополог Т. Дікон. У своїй книзі «Символічні види» 1997 року він розподілив когнітивні здібності людини на три різні види маніпуляції знаками:

1) іконічні репрезентації, які є зображеннями або графічними подібностями, наприклад, малюнок автобуса для позначення зупинки;

2) індексальні репрезентації, які базуються на фізичних зв'язках, які іноді також є причинно-наслідковими, наприклад, коли запах їжі змушує нас думати про цю їжу, уявляти її.

3) символічні репрезентації, які, на відміну від попередніх, керують випадковими або довільними асоціаціями на більшій відстані, а також можуть представляти ієрархію. Саме ця можливість робить людей, на думку Дікона, «символічним видом», тобто нашою особливістю є саме здатність візуально мислити та візуалізувати сенси. Найважливішим доказом цієї розвиненої здатності, як зазначає Т. Дікон, є мова, генеративний інструмент, вирішальне значення в службі репрезентації, маніпуляції символами, а отже, культурного розвитку [18, с. 221].

З огляду на це, можемо стверджувати, що репрезентативна здатність мозку є надзвичайно різноманітною та насиченою інтерактивністю. Слова можуть описувати зображення, малюнки, або ті ж слова можуть вказувати поза собою на їхній контекст, можуть посилатися на речі, які

не існують або не знаходяться в їхньому оточенні, а також можуть повторно представляти попередні уявлення [18, с. 221].

Таким чином у визначеннях поняття «іконотропізм» проглядаються спроби врахування когнітивних властивостей людини, взаємозалежностей, що існують між мисленневою діяльністю та її вербалізацією. Цей досвід особливо корисний для літературознавчих досліджень природи та функціонування художньої тропізації, увиразнення явищ психології художньої творчості.

Ця тема має цікаві трактування у сучасному українському літературознавстві. О. Солецький, удаючись до аналізу досліджень М. Кляйна, З. Фройда, К. Г. Юнга, зазначає, що для пояснення складних механізмів функціонування «свідомого» та «несвідомого» психоаналітики звертались саме до пошуку нових когнітивно-аналітичних комбінацій та іконічно-конвенційних з'єднань [9, с. 5].

Еллен Спольські також згадує про зв'язок образу та слова. Дослідниця, звертаючись до проблем онтогенезу людини та когнітивної психології, зазначає, що еволюційні сили впливають на людський розум через різночинні внутрішні процеси, кожен з яких налаштований на різний вид енергії, наявної у світі: наприклад, світлові та звукові хвилі, тепло. Ці різні системи не повністю перетинаються і взаємодіють одна з одною лише частково. Ми можемо говорити про те, що ми бачимо, і рухати м'язами у відповідь на слова, які ми чуємо. Отож, літературознавчий та когнітивний досвід дозволив сформулювати положення про те, що мислення людства еволюціонувало і це еволюціонування є потужною здатністю до ментальних метаморфоз [16, с. 319].

Професор з англійської літератури Ростон Мюррей наполягає на тісних зв'язках літературних сенсів та візуальних образів та доводить доцільність міждисциплінарного дослідження словесного та образотворчого мистецтва. Він наголошує, в такому методі дослідження є певна хронологічна послідовність, адже, для повноти осягнення літературного твору, необхідно саме досліджувати іконографічні традиції, які накопичувались поколіннями, що передували письменникам, і відповідно були їм доступні, коли вони формували власний корпус образів. Саме ці образи надалі конкретизувались в слово, у художній текст [14].

З наративів Мюррея можемо зрозуміти, що автори, начебто зашифровують у творах побачені раніше образи, а реципієнт сприймає художній твір саме завдяки декодуванню слів, перетворенню їх у ці образи: «мовне спілкування, як письмове, так і усне, спирається навіть у своїх найпримітивніших формах на матрицю соціальних норм. Саме ця матриця наділяє читача чи слухача здатністю розшифрувати шаблони значень, які інакше були б просто ізольованими словами. Завдяки такому лінгвістичному підходу культурне середовище текстів стає не просто цікавим фоном для творів, але й невід'ємним елементом їхнього розу-

міння» [14]. Проте, як стверджує Мюррей, сьогодні розбіжності як у концепціях, так і в методах дослідження між вербальними та візуальними формами вираження, є надто великими, щоб дозволити провести будь-які остаточно дійсні порівняння.

Щоб глибше усвідомити цю проблему, спробуємо проаналізувати особливості іконотропізму постмодерної літератури саме крізь призму когнітивістики. Сучасна література, на нашу думку, найповніше сповнена жагою до візуалізації, вона вільна у формах вираження іконотропізму. Однією з причин цього, на думку дослідниці Т. Бовсунівської, є те, що «сучасне літературознавство явно переживає когнітивний дисонанс» [2, с. 180]. За трактуванням американського психолога Л. Фестінгера, «когнітивний дисонанс – це неспівпадіння уявлень щодо світобудови та самої людини, внаслідок чого утворюються суперечності в знаннях, які ... спонукають людину до дій, покликаних усунути цю суперечність» [12, с. 105]. У світі сучасної літератури, як зазначає В. Діанова, «на відміну від модернізму, який прагнув до пошуків трансцендентного, постмодерністські шукання спрямовані на людину, її зростаючі здібності, на віднайдення трансцендентного в іманентному» [5].

Таке явище безпосередньо впливає і на іконотропічні захоплення в сучасній літературі, адже саме постмодернізм найповніше «проявляється в особливій іконічно-конвенційній репрезентативності, яка нівелює традиційні відношення між споглядальним і усвідомленим» [10, с. 336]. Аналізуючи поетику постмодернізму в контексті іконотропії, насамперед варто виділити такі особливі іконічні концепти як «лабіринт», «ризома», «фрактал» [10, с. 338].

Очевидною видається іконічність лабіринту, адже лише одна його візуальність настовхує реципієнта на відчуття безкінечності простору і часу, «відсутність єдиного вектора руху, відсутність центру і периферії, хаотичну потребу постійної динаміки» [10, с. 340]. Власне з такою потребою й звертаються митці слова до репрезентації лабіринту в літературній творчості. У романі Умберто Еко «*Il nome della rosa*» («Ім'я рози») «лабіринт» – бібліотека є центром герметичного сакрального простору, яким є монастир. Візуалізація автором лабіринту повторюється впродовж роману і є структурним елементом іконізації пошукових сенсів [8, с. 43]. Важливе місце зображенню лабіринту надається також в романі польської письменниці Ольги Токарчук. У творі «Правік та інші часи» авторка асоціює цей іконотропний елемент із певною грою чи шляхом ініціації, який має пройти один з головних героїв. Цікаво, що кожен етап проходження лабіринту, пов'язується із внутрішніми та й, зрештою зовнішніми метаморфозами героя. Саме чітка характеристика лабіринту, іконотропізм простору в якому опиняється герой Ольги Токарчук, поступово додає штрихи до картини буття в романі [6, с. 129].

Звернімося до конфігурації «ризми». Цей термін насамперед використовується у біології, і позначає кореневу систему. Проте для нашого дослідження варто вдатись до його трактувань у постмодерній філософії (Ж. Дельоз, Ф. Гваттарі), де ризма є аналогом класичної міфологеми «Світового Дерева», що усвідомлюється як впорядкованість світу [4, с. 300]. У потрактуванні Ж. Дельоза та Ф. Гваттарі, «ризматика і графічність постають найсуттєвішими принципами постмодерної естетики, які знайшли практичне втілення в художній творчості кінця ХХ – початку ХХІ ст.» [3, с. 22]. Зміст поняття утворюється через особливу іконічно-вербальну доповнювальність, де саме візуальний елемент дозволяє ефективно констатувати особливості постмодерної естетики [10, с. 335]. Іконообраз ризми у творчості постмодерністів теж пов'язаний із когнітивними процесами, адже ця конфігурація є чистим вираженням того, що відбувається всередині культури і культурної «одиниці», саме вільний «хаос», «множинність» постмодерну вдало втілюється в іконічності ризми.

Наступний концепт, що використовується для означення постмодерної естетики походить із математичної галузі. На думку Я. Бистрова, «найбільш розширені нарративні простори з елементами фрактальності можна спостерігати саме в літературі постмодернізму, де відбувається абстрагування від конкретного автора. Особливість художнього постмодерністського дискурсу визначається динамікою взаємодії смислових відношень і знакових систем, які забезпечують зв'язок оповідного тексту з так званим «фрактальним рухом» системи» [1]. Фрактал, як і ризма чи лабіринт являє собою наочну візуалізацію «хаотичності» постмодерної літератури. Але цікаво, що на відміну від інших концептів, фрактал має особливу структуру: «прості фрактали повністю наслідують принцип самоподібності, де будь-яка його частина є точною копією цілого. Звідси випливає, що фрактал може мати самоподібну рекурсивну структуру» [1]. Такі особливі іконічно-конверсійні стягнення потребують особливої уваги і можуть бути підґрунтям для подальших окремих наукових досліджень.

Узагальнюючи міркування Ростона Мюррея, Еллен Спольські та інших, згаданих нами дослідників, «іконотропізм» можна потрактувати як візуальну або словесну інтерпретацію образу, ототожнюючи цей термін із репрезентацією, чи то пак уявою, здатністю відтворювати те, чого немає, яка закладена в людині біологічно. Саме еволюція зробила нас фототропними та, зрештою, іконотропними: наші далекі предки навчилися «істи» світло, потім використовувати світло, а потім використовувати зображення [15]. Цей термін позначає те, що є фактично основою літературного твору – візуальну інтерпретацію його змісту, особливість сприйняття читачем художнього твору, та й, зрештою, жагу людей до візуалізування. Щодо його вияву в літературі постмодернізму, то тут

можемо виділити такі особливі іконічні концепти як «лабіринт», «ризом», «фрактал». В контексті цієї теми, можемо узагальнити, що художня література має особливу методику до візуалізації, особливу потребу трансформування унікальних когнітивних властивостей у смислові іконотропи.

Література

1. Бистров Я.В. Фрактальна рекурсія у біографічному оповідному тексті: лінгво синергетичний аспект. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2015. Вип. 59. С. 26-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2015_59_10
2. Бовсунівська Т.В. Когнітивна жанрологія та поетика: монографія. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. 180 с.
3. Бровко О. О. *Rhizomeversustrees: естетичні можливості колажної поетики. Масова література: проблеми інтерпретації, змісту та форми*: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 16-17 жовтня 2015 року. с. 22-25. URL:<https://elibrary.kubg.edu.ua/>
4. Делез Ж., Гваттари Ф. Ризома. Естетика и теория искусства XX века: Хрестоматия/ Сост. Н.А. Хренов. А.С. Мигунов. Москва: Прогресс-Традиция, 2008. С. 296–306.
5. Дианова В.М. Постмодернистская философия искусства: истоки и современность. СПб., 2000. URL:<http://anthropology.ru/ru/texts/dianova/prp>
6. Лавринович Л. Б. Художня інтерпретація ідеї часопростору в романі О. Токарчук «Prawiek i inne czasy». *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2012. Вип. 28. С. 128-139.
7. Літературознавчий словник-довідник / за ред.: Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. 2-ге вид., випр., допов. Київ : Академія, 2007. 752 с.
8. Набитович І. Й. Концепт лабіринту як сакрального локусу (на прикладі новелістики Х.Л. Борхеса, романів У. Еко «Ім'я рози» та К. Мосса «Лабіринт»). МАГІСТЕРІУМ. Літературознавчі студії. 2010. Випуск 38. с. 42-51.
9. Солецький О.М. Емблематичні структури психоаналізу (теорія М.Кляйн і іконічно-конвенційна сигніфікація). *Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки*. 2017. №2 (49). С.4-10.
10. Солецький О.М. Емблематичні форми дискурсу: відміфу до постмодерну: монографія. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2018. 400 с.
11. Солецький О.М. Тілесний іконотропізм Василя Стефаника. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка*. Слово. 2022. N 16(63). С. 187-196.

12. Фестингер Л. Введение в теорию диссонанса. *Современная зарубежная социальная психология*. М.: Издательство Московского университета, 1984. С.105.
13. García, Jorge Tomás, and Sandra Sáenz-López Pérez, eds. *Iconotropy and cult images from the ancient to modern world*. Routledge, 2022. URL: <https://www.taylorfrancis.com>
14. Roston Murray. *Changing perspectives in literature and the visual arts, 1650-1820*. Vol. 1066. Princeton University Press, 2014. URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9781400860913/html>
15. Spolsky E. *Iconotropism as Representational Hunger: Raphael and Titian*. *Iconotropism: Turning Toward Pictures*, 2010. P. 23-36. URL: <http://dx.doi.org/10.17613/n9aj-jq60>
16. Spolsky E. *Archetypes Embodied, Then and Now*. *Poetics Today*, 2017. 38(2), p.317-339.
17. Spolsky E. *Introduction: Iconotropism or Turning toward pictures*. *Iconotropism: turning toward pictures* /edited by Ellen Spolsky. Lewisburg, PA. Bucknell University Press, (c) 2004. P.11–19.
18. Deacon Terrence William. *The symbolic species: The co-evolution of language and the brain*. New York: WW Norton & Company, 1998. N. 202. p.221.
19. William J. Hamblin. "Iconotropy and the JS Abraham Facsimiles", The Interpreter Foundation, 7 de abril de 2013. URL: <https://interpreterfoundation.org/blog-iconotropy-and-the-js-abraham-facsimiles/>

COGNITIVE SPHERES OF ICONOTROPISM

H. M. Vasytkiv

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University;
76000, Ivano-Frankivsk, Shevchenka St., 57;
e-mail: halyna.vasytkiv@pnu.edu.ua*

*In contemporary literary research, we can see a tendency for avoiding the term 'iconotropism' or vague interpretation and awareness of its role in fiction. Therefore, in this article, we consider it expedient to follow in detail the definition of the term, its etymology, and evolution, as well as, in the long run, its integration in to the literary field and signs in postmodern literature, **which is the purpose of this study**. It is important to note that in the article we will rely on the semantic-cognitive analysis of iconotropism, as the meaning of this term, in our opinion, is fully displayed namely in the awareness of the mental and biological processes of the human body, and its evolution. Recently, there has been an increasing interest in the examination of literary studies' questions with cognitivism. "Cognitive literary studies", which arose at*

*the end of the 20th century, still remain on the margin of literature research. However, nonetheless, in our opinion, it is worth paying attention precisely in the context of the study of iconotropism. The **methodological basis** of the article is the works of literature researchers Ellen Spolsky, Roston Murray, and neuroanthropologist Terrence Deacon, who avouch the expedience of studying literature precisely through the prism of the cognitive processes of the individual. The nature of iconotropism is directly connected with the evolution of man and his natural craving for icons.*

*As a result, several interpretations of "iconotropism" have been identified; its development has been traced in a diachronic aspect; the cognitive spheres of iconotropism have been outlined; it has been proven that this very term quite well denotes what is an actual basis of a literary work – the visual interpretation of its content, the peculiarity of the reader's perception of a literary piece, and, finally, people's passion for art (**in this consists practical value and novelty of this study**). Analyzing the poetics of postmodernism in the context of iconotropy, the peculiarity of such iconic concepts as "labyrinth", "rhizome", "fractal" has been characterized.*

Keywords: *iconotropism, iconicity, representation, visualization, cognitivism.*